

RAPPORT 62

Archeologische opgraving aan de
Industrieweg te Lanaken.

Onderzoek uitgevoerd in opdracht van
Silmaco NV

Joris Steegmans & Elke Wesemael

Augustus 2009

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau

ARON-RAPPORT 62

ARCHEOLOGISCHE OPGRAVING AAN DE INDUSTRIEWEG TE LANAKEN

ONDERZOEK UITGEVOERD IN OPDRACHT VAN SILMACO NV

Steegmans Joris en Elke Wesemael

Sint-Truiden
2009

Colofon

ARON rapport 62 - Archeologische opgraving aan de Industrieweg te Lanaken. Onderzoek uitgevoerd in opdracht van Silmaco NV.

Opdrachtgever:	Silmaco NV
Projectleiding:	Elke Wesemael
Uitvoering veldwerk:	Elke Wesemael en Joris Steegmans
Auteurs:	Joris Steegmans en Elke Wesemael
Bijdragen:	/
Foto's en tekeningen:	ARON bvba (tenzij anders vermeld)

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken op info@aron-online.be. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van ARON bvba mag niets uit deze uitgave worden veeelvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van web-publicatie, druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau
Diesterstraat 44, bus 201
3800 Sint-Truiden
www.aron-online.be
info@aron-online.be
tel/fax: 011/72.37.95

© ARON bvba, Archeologisch projectbureau, 2009

Inhoudstafel

Inleiding

1. Het onderzoeksgebied	1
1.1 Algemene situering.....	1
1.2 Historische achtergrond.....	2
1.3 Vroeger archeologisch onderzoek.....	3
2. Het archeologisch onderzoek	4
2.1 Doelstelling.....	4
2.2 Verloop en methodiek.....	4
3. Onderzoeksresultaten	5
3.1 Bodemopbouw.....	5
3.2 Gaafheid van het terrein.....	5
3.3 De archeologische sporen en vondsten.....	6
3.4 Conclusie.....	6
4. Aanbevelingen	6

Bijlagen

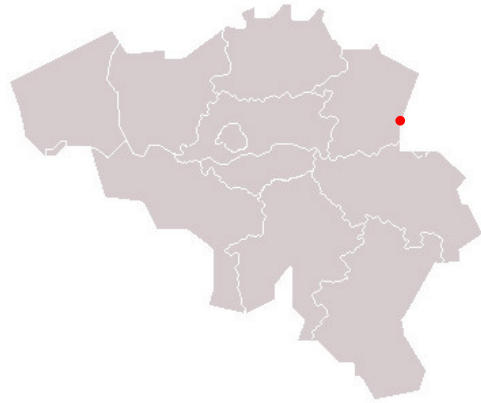
- Bijlage 1: Administratieve gegevens
- Bijlage 2: Lijst met afkortingen
- Bijlage 3: Fotolijst
- Bijlage 4: Overzichtsplan

Inleiding

Naar aanleiding van een fabrieksuitbreiding aan de Industrieweg te Lanaken, achtte de Zuidoost-Limburgse Archeologische Dienst een vlakdekkende opgraving noodzakelijk.

Het onderzoek werd uitgevoerd op 18 augustus 2009 door het archeologisch projectbureau ARON bvba uit Sint-Truiden in opdracht van Silmaco NV. Hiervoor werd door ARON bvba een opgravingsvergunning aangevraagd bij het Agentschap R-O Vlaanderen - Onroerend Erfgoed. Deze vergunning werd toegekend (dossiernummer 16470/2009/236(2)) op naam van Elke Wesemael.

1. Het onderzoeksgebied

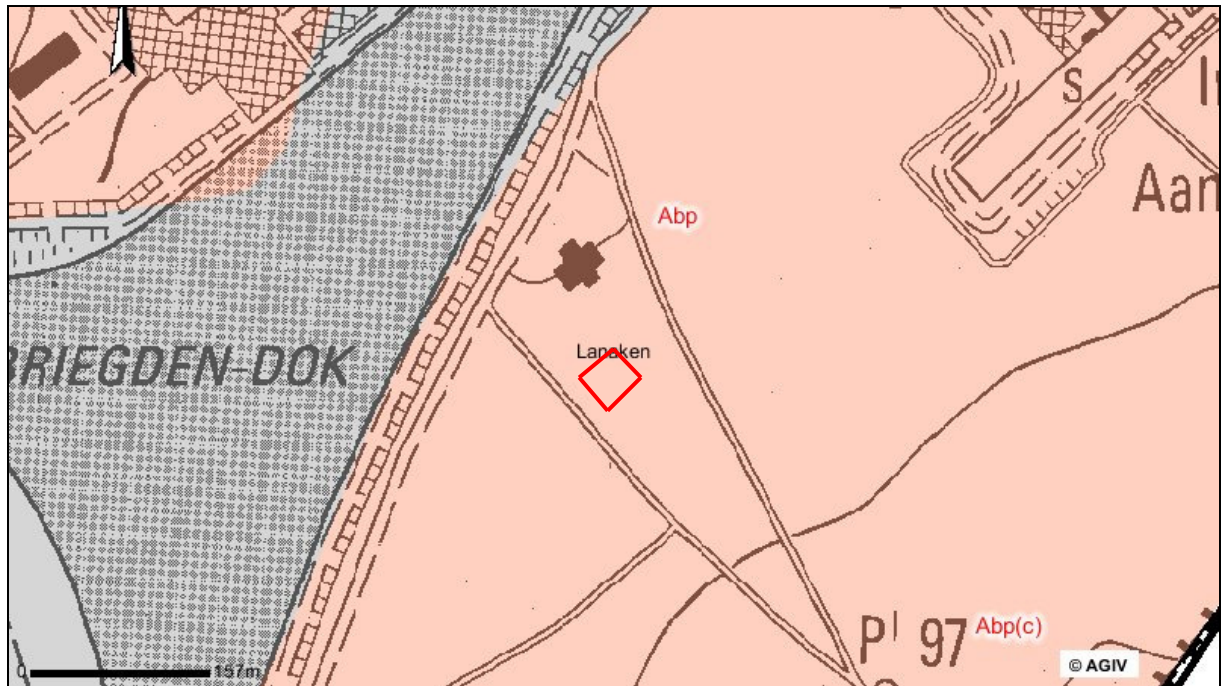
1.1 Algemene situering

Het onderzoeksgebied situeert zich op het industrieterrein Europark langs het verbindingskanaal, op ca. 1,3 km ten zuiden van de huidige dorpskern van Lanaken en omvat de perceelnummers 489d, 489e en 489f (Kadaster Lanaken, 1^e afdeling, sectie C). Het terrein (TAW=64.5m) beslaat een oppervlakte van 2000m² en is gelegen aan de Industrieweg, op ca. 400 m ten noordwesten van de grens met Nederland (*Fig. 1*). Het terrein bevindt zich op een plateau dat licht afhelt in de richting van de Maas, die ca. 2.5 km ten oosten van het onderzoeksgebied gelegen is. Tot ca. 800 m ten zuiden van het projectgebied stijgt het terrein tot een hoogte van 70m TAW.

Fig. 1: Kleurenorthofoto met aanduiding van het projectgebied. Schaal 1:5000 (bron: AGIV).

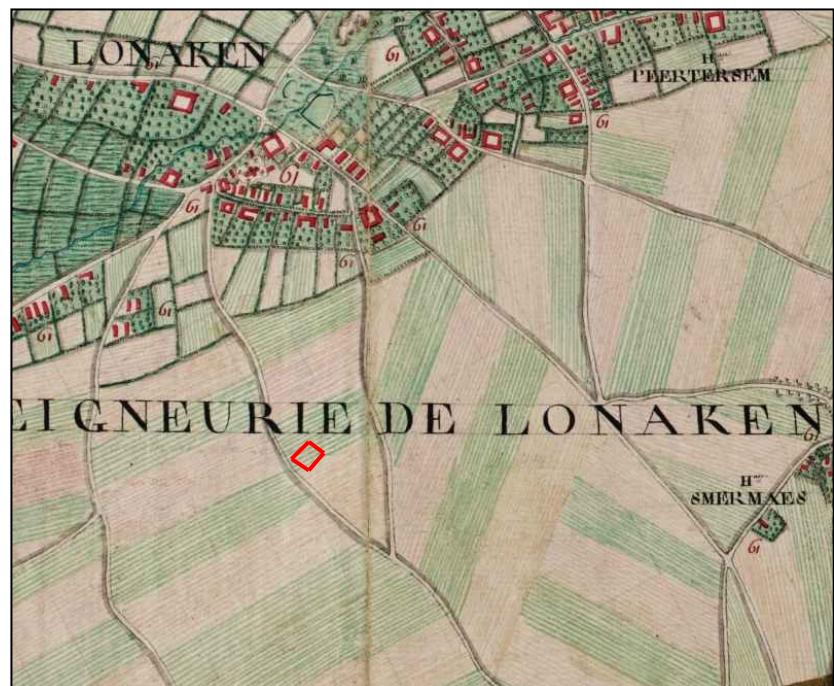
Het te prospecteren gebied wordt volgens de bodemkaart gekenmerkt door een droge leembodem zonder profielontwikkeling (Abp) en een droge leembodem met textuur B-horizont of met weinig duidelijke kleur B horizont (Aba1) (*Fig. 2*). Het onderzoeksgebied was tot voor de bodemingreep in gebruik als landbouwgrond.

Fig. 2: Topografische bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied. Schaal 1:5000 (bron: AGIV).

1.2 Historische achtergrond

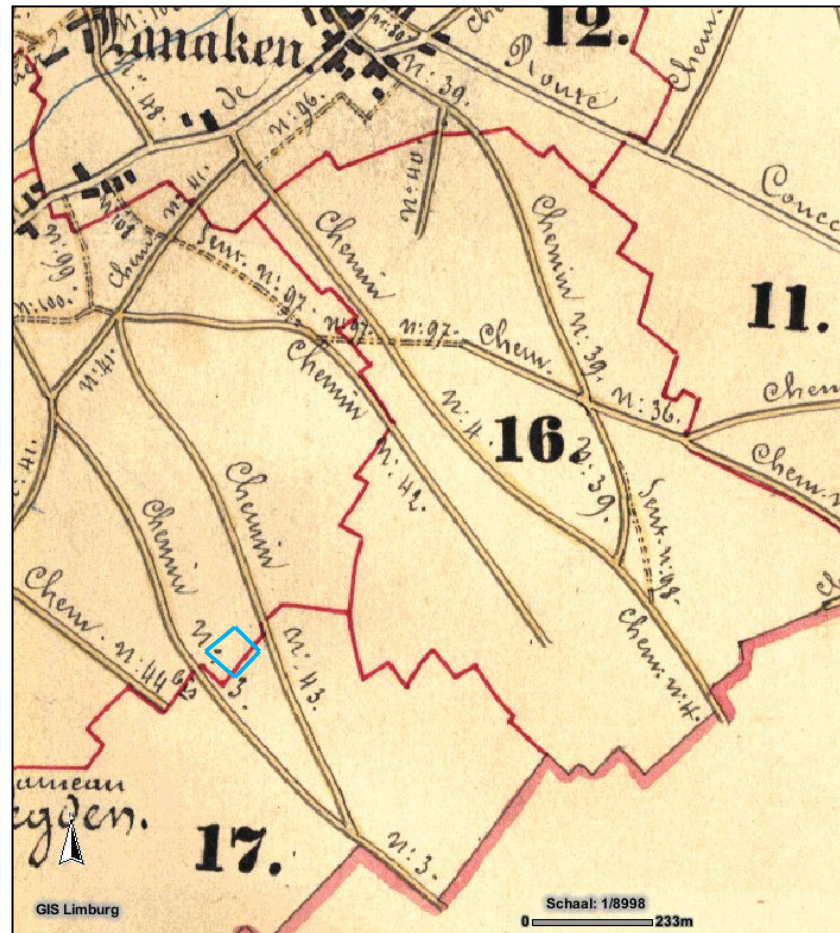
Volgens de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), was het onderzoeksgebied in die periode gelegen in de 'Seigneurie de Lonaken', tussen de dorpskernen van 'Lonaken' en 'Smermaes'. De kaart toont aan dat het projectgebied in deze periode in gebruik was als weide- of landbouwgrond (Fig. 3).

Fig. 3: Detail uit de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het prospectiegebied (Bron: Koninklijke Bibliotheek van België).

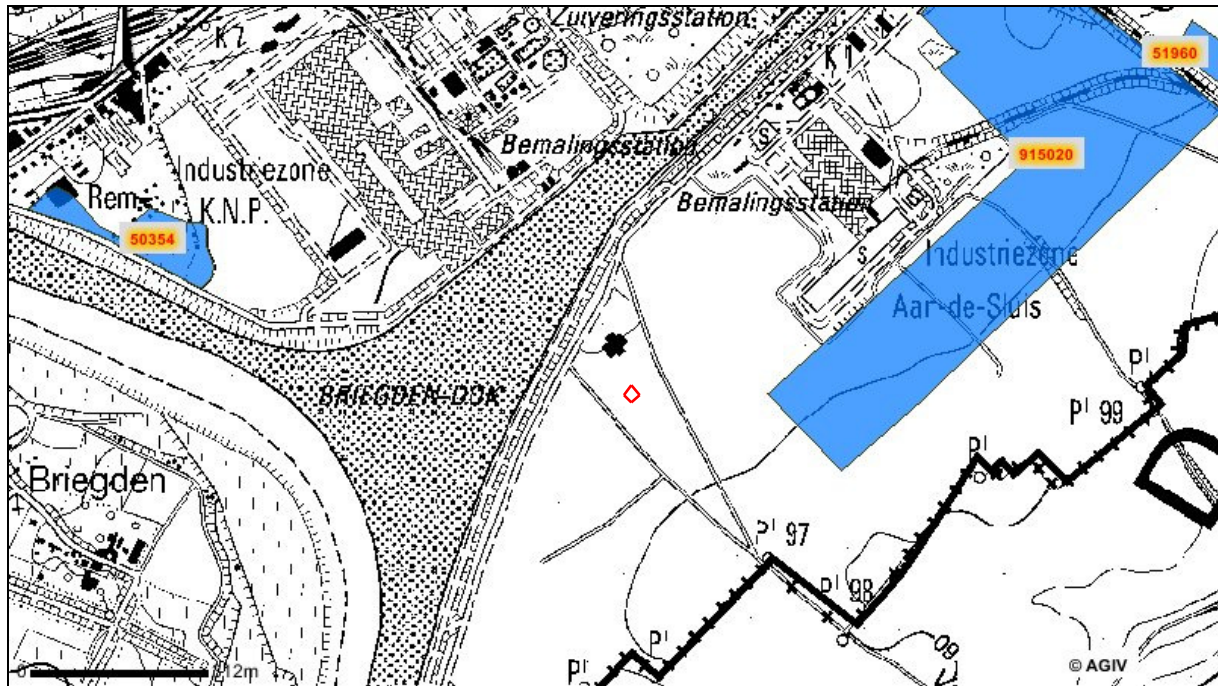
De Atlas van de Buurtwegen uit 1841 vertoont een gelijkaardig beeld. Op deze kaart is de landsgrens tussen België en Nederland reeds vastgelegd, waardoor de ligging van het onderzoeksgebied vrij exact bepaald kan worden. Op de kaart zijn geen sporen van bewoning aanwezig, waardoor men kan vermoeden dat het terrein ook in deze periode als weide- of landbouwgrond in gebruik was (Fig. 4)

Fig. 4: Detail uit de Atlas van de Buurtwegen van Tongeren met aanduiding van het prospectiegebied (Bron: GIS Provincie Limburg).

1.3 Vroeger archeologisch onderzoek

Van het projectterrein zelf zijn geen archeologische vondsten bekend. In de onmiddellijke omgeving werden echter wel een aantal archeologische vondsten gedaan. Ca. 600 m ten westen van het projectgebied werd Neolithisch materiaal aangetroffen (CAI-nr. 50354). Ca. 1 km ten noordoosten van het onderzoeksgebied werd Bronstijdmateriaal teruggevonden (CAI-nr 51960). In 2006 werd op ca. 300 m ten oosten van het onderzoeksterrein een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op een gebied van 25 ha door het archeologisch projectbureau ARON bvba (zie ARON-rapport 10). Tijdens dit onderzoek werden tal van vondsten uit het Neolithicum, de Bronstijd, de IJzertijd en de Romeinse periode gedaan. Ook werd Laatmiddeleeuws materiaal aangetroffen (CAI-nr. 915020) (Fig. 5). De daaropvolgende vlakdekkende opgraving werd uitgevoerd door het Nederlands bedrijf BAAC in 2007.

Fig. 5: Detail uit de Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van de omliggende vindplaatsen. Het onderzoeksgebied is in rood aangeduid. Schaal 1:10000 (bron: AGIV).

2. Het archeologisch onderzoek

2.1 Doelstelling

Een archeologische opgraving beoogt steeds een zo compleet mogelijk registratie van het door de bouwactiviteiten bedreigde bodemarchief. Het omvat ondermeer een nauwkeurige beschrijving, registratie en identificatie van alle aangetroffen archeologische sporen, met aandacht voor de onderlinge ruimtelijke relaties, en deze met andere structuren. Bovendien wordt getracht aan de hand van het geassocieerde vondstenmateriaal voor elk spoor een (relatieve) datering te bepalen. Al deze data samen laten toe de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksterrein te reconstrueren.

2.2 Verloop en methodiek

Het onderzoek, in opdracht van Silmaco NV, stond onder de leiding van projectverantwoordelijke Elke Wesemael (ARON bvba) en werd tot uitvoer gebracht door Elke Wesemael en Joris Steegmans. De aanleg van het opgravingsvlak gebeurde machinaal door Grondwerken Edgard Gaens bvba.

Het onderzoeksgebied werd in noordwest-zuidoostelijke richting verdeeld door de omheining van Silmaco NV. Het deel van het terrein dat aan de binnenzijde van de omheining gelegen is, werd bij de bouw van de bestaande fabriek ca. 1 m opgehoogd, mogelijk verstoord en (deels) verhard. In overleg met Tim Vanderbeken (ZOLAD) werd besloten om eerst het gedeelte buiten de omheining vlakdekkend te onderzoeken. Indien dit onderzoek positieve resultaten opleverde, kon ook het gedeelte aan de binnenzijde van de omheining archeologisch onderzocht worden.

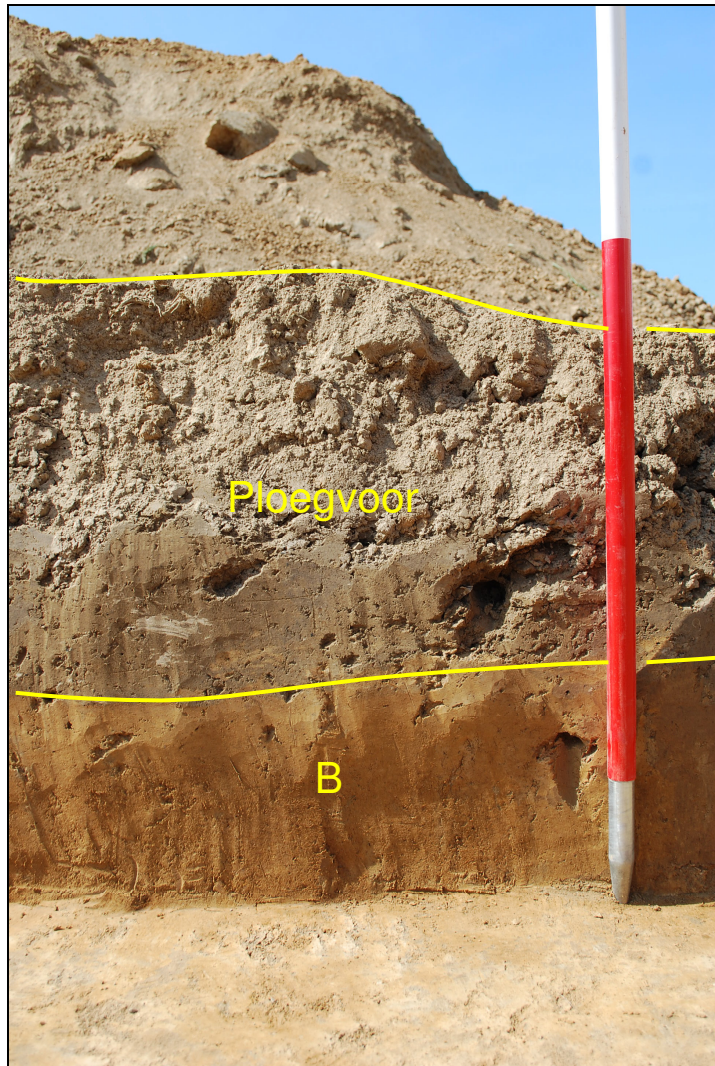
Er werd een rechthoekige werkput aangelegd van 15m bij 35m, goed voor een totale oppervlakte van 525 m², waarvan de oostelijke hoek zich in het verlengde van de oostelijke rand van de fabrieksloods bevond (Bijlage 4).

3. Onderzoekresultaten

3.1 Bodemopbouw

Volgens het bodemkundig onderzoek werd het onderzoeksgebied gekenmerkt door een droge leembodem zonder profielontwikkeling (Abp). Deze droge leembodem zonder profielontwikkeling werd tijdens het onderzoek teruggevonden in alle profielen van de werkput. De bodemopbouw was in de gehele werkput gelijkaardig. Bovenaan bevond zich een bruine tot donkerbruine bouwvoor van ca. 30 cm. Onderaan bevond zich de moederbodem (Fig. 6).

Fig. 6: Noordwestelijk profiel van de werkput.

3.2 Gaafheid van het terrein

Zoals reeds eerder vermeld, werd het onderzoeksgebied in noordwest-zuidoostelijke richting gescheiden door de omheining van Silmaco NV. Het westelijk gedeelte, gelegen buiten de omheining, bestond uit een geploegde akker. Het oostelijk gedeelte, gelegen binnen de omheining, lag ca. één meter hoger dan de akker aan de andere zijde van de omheining. Deze zone werd opgehoogd toen de fabriek gebouwd werd. Dit en het feit dat de zone in de onmiddellijke omgeving van de fabrieksloods verstoord kon zijn door de aanwezigheid van allerlei leidingen, maakte deze zone ongunstig als locatie om het onderzoek te starten. Daarom werd, zoals hierboven reeds vermeld, er voor gekozen om het onderzoek van start te laten gaan aan de andere zijde van de omheining.

3.3 De archeologische sporen en vondsten

Er werden geen archeologische sporen of vondsten aangetroffen in de werkput (Fig. 7 en 8).

Fig. 7: Zicht op de werkput vanuit het zuidoosten.

Fig. 8: Zicht op de werkput vanuit het noordwesten.

3.4 Conclusie

Op 18 augustus 2009 werd door ARON bvba aan Industrieweg te Lanaken in opdracht van Silmaco NV een vlakdekkend onderzoek uitgevoerd. In kader van dit onderzoek werd op het onderzoeksterrein, dat een totale oppervlakte had van circa 2000 m², een werkput aangelegd met een oppervlakte van 525m².

Het onderzoeksgebied was tot kort voor het onderzoek in gebruik als landbouwgrond. De bodemopbouw van het gebied werd conform de bodemkaart gekenmerkt door een droge leembodem zonder profielontwikkeling (Abp).

Het onderzoek leverde noch sporen, noch vondsten van enige archeologische waarde op.

4. Aanbevelingen

Gezien het onderzoek aan de Industrieweg te Lanaken geen archeologische sporen heeft opgeleverd, wordt er voor het onderzoeksgebied geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Bovenstaande aanbevelingen dienen louter ter advisering van het bevoegd gezag zijnde de afdeling Onroerend Erfgoed Vlaanderen van het Agentschap Ruimtelijke Ordening. Een definitieve beslissing tot het al of niet uitvoeren van een vervolgonderzoek ligt dan ook bij dit bevoegd gezag.

Indien U nog vragen heeft, kan u steeds contact opnemen met de bevoegde erfgoedconsulente van het Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend Erfgoed Limburg, Ingrid Vanderhoydock.

Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend Erfgoed Limburg
Vlaams Administratief Centrum
tav Ingrid Vanderhoydonck
Koningin Astridlaan 50 bus 1
3500 Hasselt
tel. 011/74.21.18
gsm 0473/943.928
Ingrid.vanderhoydonck@rwo.vlaanderen.be

Bijlage 1:

Administratieve gegevens

Administratieve gegevens

Projectcode: LA-09-SIL

Opdrachtgever: Silmaco NV
Industrieweg 90
3620 Lanaken

Opdrachtgevende overheid: ZOLAD

Dossiernummer vergunning: 2009/236/16470

Vergunninghouder: Wesemael Elke

Aard van het onderzoek: Opgraving

Begin vergunning: 10 augustus 2009

Einde vergunning: Einde der werken

Provincie: Limburg

Gemeente: Lanaken

Deelgemeente: /

Adres: Industrieweg 90

Kadastrale gegevens: Kadaster Lanaken, afdeling 1, sectie C, nrs 489d, 489e, 489f

Coördinaten: X: 240.043, Y: 174.967

Totale oppervlakte: 2000m²

Te onderzoeken: 2000m²

Bodem: Aba

Archeologisch depot: ZOLAD
Maastrichterweg 2b
3770 Riemst

Bijlage 2:

Lijst met afkortingen

Kleur

Blauw	BL
Bruin	BR
Donker (kleur)	DO
Geel	GE
Gevlekt	VL
Grijs	GR
Groen	GRO
Leemkleurig	LE
Licht (kleur)	LI
Mergelkleur	ME
Oranje	OR
Paars	PA
Roest(kleurig)	ROE
Rood	RO
Wit	WI
Zwart	ZW

Samenstelling

Baksteen	Ba
Breksteen	Bs
Grind	Gr
Hout	Ho
Houtskool	Hk
Kalk	Ka
Kalksteen	Ks
Kei	Kei
Kiezel	Kz
Klei	Kl
Leem	Le
Leisteen	Lei
Mergel	Me
Moederbodem	Moe
Mortel	Mo
Natuursteen	Ns
Dakpan	Dp
Silex	Si
Slak	Sl
Steenkool	Sk
Verbrand	Vb
Zand	Za
Zandsteen	Zs
Zavel	Zv
IJzeroxide	Fe
Fosfaat (groene band)	Ff
Mangaan	Mn

Hoeveelheid

Zeer weinig	(zw)
Weinig	(w)
Matig	(m)
Veel	(v)
Zeer veel	(zv)

Periodes

Bronstijd	BRONS
- Vroege Bronstijd	BRONSV
- Midden Bronstijd	BRONSM
- Late Bronstijd	BRONSL
IJzertijd	IJZ
- Vroege IJzertijd	IJZV
- Midden IJzertijd	IJZM
- Late IJzertijd	IJZL
Romeins	ROM
- Vroeg Romeins	ROMV
- Midden Romeins	ROMM
- Laat Romeins	ROML
Middeleeuwen	MID
- Vroege Middeleeuwen	MIDV
- Hoge Middeleeuwen	MIDH
- Late Middeleeuwen	MIDL
- Post Middeleeuwen	MIDP

Materiaalcategorie

Glas	GLS
Keramiek	KER
Metaal	MET
Mortel	MOR
Organisch	ORG
Pleisterwerk	PLW
Terracotta	TEC
Steen	STE

Bijlage 3:

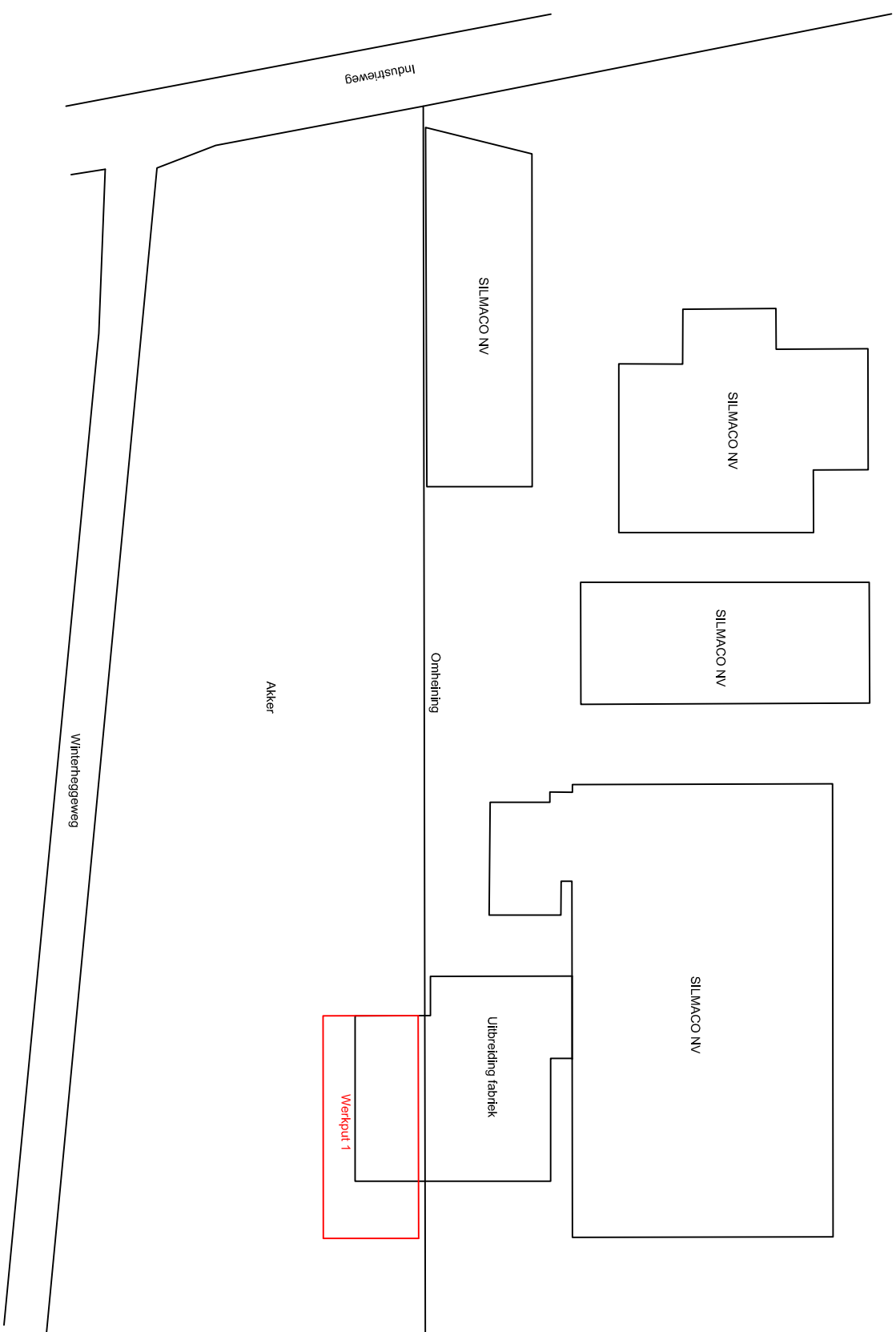
Fotolijst

DSC-nummer	Soort opname	Spoornummer	Beschrijving	Genomen uit	Opmerkingen
0829	Werkfoto	/	Begin aanleg werkput	ZO	/
0830	Overzicht	/	Toestand van het terrein tijdens de start van het onderzoek	ZO	/
0831	Overzicht	/	Toestand van het terrein tijdens de start van het onderzoek	Z	/
0832	Overzicht	/	Toestand van het terrein tijdens de start van het onderzoek	N	/
0833	Overzicht	/	Opgeschaafd vlak	ZO	/
0834	Overzicht	/	Opgeschaafd vlak	ZO	/
0835	Overzicht	/	Opgeschaafd vlak	ZO	/
0836	Overzicht	/	Opgeschaafd vlak	NW	/
0837	Overzicht	/	Opgeschaafd vlak	NW	/
0838	Overzicht	/	Opgeschaafd vlak	NW	/
0839	Overzicht	/	Opgeschaafd vlak	NW	/
0840	Overzicht	/	Opgeschaafd vlak	NW	/
0842	Detail	/	NW-profiel van de werkput	/	/
0843	Detail	/	NW-profiel van de werkput	/	/
0844	Detail	/	NW-profiel van de werkput	/	/

Bijlage 4:

Overzichtsplan

 ARON bvba	LANAKEN - SILMACO	Onderwerp	Veldtekening	Legende
	LA-09-SIL	Overzichtsplan	Datum	
	Schaal		ARON bvba	
	1 : 900		augustus 2009	
	0			
	45 m			
				Rand werkput

